

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18

GRAN TEATRO DEL LICEO.

LA GIOCONDA.

Vamos, aixó no pot anar. Ja estich cansat de gastar diners. Lo senyor Bernis s' ha empenyat en fernos anar al teatro; y are ab l' excusa del *Ducca d'Alba*, are ab lo *Roberto* ó *ls Hugonots* ó la *Gioconda*, cada tres y no res agafa 'l porta monedas y cap al Liceo falta gent.

La mèva dona també 's queixa y ab rahó. Jo, acostumat ab las altres temporadas, l' hi vaig prometre que no més hi aniria tres ó quatre vegades, pero, are amigo, fan bo, y ¿qui se n' està? Ab aquests dos mesos hi he anat més que avants ab tot un any.

Ab la actual empresa ja 's dich, que 'ns ha sortit una contribució indirecta que sembla res y al cap de vall la butxaca se 'n ressen. Are m' esplico com las casas poden tornar á ménos.

Ja ho dehuen haber vist, dilluns vá posarse *La Gioconda*, un altre ópera nova, y encare no som allá ahont anem, que per la senmana entrant no 'ns clavin *Lohengrin* pels nassos, y com si aixó fós poch, per Pasqua tindré la companyia del *Teatro Real*, ab en Massini, y tots los demés artistas, coros y orquesta y fins en Rovira y tot.

Con qué ja ho saben, preparin las orellas y 'l porta monedas. Ya 's dich jo que estém ben posats: si aixó dura, passarà alló que succeheix á Madrid que la gent s' empenyan los matalassos per anar als toros, solzament que aquí ho farém per anar al teatro.

Quan ménos probarém que som més civilisats. Allá dihuen *Pan y toros*. Nosaltres dirém *Pa y óperas*.

A mi ja 'm saben la flaca, y casi crech inútil dirlos que 'l dilluns vaig fer enllestir lo sopar ben dejornet, ab prou rondinaments per part de la Mundeta, que cada cop que l' hi dich que vaig al teatro 'm mou un sagramental.

Però amigo, per mi, primer es la música que la tranquil·litat doméstica, y per altra part, jo no lynch cap més vici y bè se 'm pot perdonar aquest.

A dos quarts de vuit ja estava instalat en lo quart pis. Vaig ser dels primers de entrar y naturalment podia triar bon puesto.

La gent anava venint y s' instalava ab tota tranquil·litat. Tothom portava l' argument que regalavan á la porta, y 'ls uns llegint, altres enrahonant y altres bellugantse d' un cantó al altre, 's vá anar passant l' estona.

Al costat mèu vá sentarshi un senyor de mitja edat, magristó y xerraire que no callava may, fentme pre-

guntas sobres l' ópera que s' anava á estrenar, sobres l' autor y las probabilitats del éxit.

Com encare no s' havia comensat, per passar lo rato, l' hi vaig contar que *La Gioconda* vá estrenarse en la *Escala* de Milan l' any 1876 ab la mateixa Mariani Massi, que la canta aquí, ademés de la Biancolini, la Berlani-Dini, y los senyors Gayarre, Maini y Adalgieri; que vá tenir bon éxit, pero que 'l seu autor Ponchielli havia cambiat gran part de la música, corretgint moltes pessas á fi de treure alguns defectes que 's varen notar llavors.

També l' hi vaig explicar que 'l llibre era de 'n Tobias Gorrio (Arrigo Boito) autor del *Mefistófele*, y que s' havia inspirat en lo drama de Victor Hugo: *Angelo, tirá de Padua*.

Debia quedar satisfet lo mèu vehí, pues vá callar. Jo també vaig quedar tranquil, fins que al cap d' un rato, sortí 'l mestre Vianesi, y després d' assentarse á la cadira presidencial, vá comensar á sentirse la sinfonia, que es curta y molt bonica, especialment al final.

Després s' alsa lo teló y

ACTE PRIMER.

La festa del barri.

La escena representa una plassa molt original. A la drete hi ha un palacio guarnit ab cobrellits y domasos, com si s' hagués arreglat per celebrar una gran festa. Al fondo 's véu la portalada de la Iglesia de Sant Jaume, y á la esquerra, hi ha un d' aquells bussons del correu. Als pochos passos un memorialista s' hi ha instalat, y francament, no es mala idea.

Lo poble está de gran xibarri; s' está preparant per

la sortija y homes, donas y criaturas cantan per allí, fins que vé una especie de moro de casa bona, que després resulta dirse Bernat, y 'ls diu que la sortija vá á comensar. Se 'n van tots y 'l Bernat, que 'l fa 'l baritono senyor Athos, toca un xich la guitarra tot dihent que fá d' espia per compte de la Inquisició.

Surt una minyona com un Sant Pau, es la Mariani, que fa de Gioconda y acompanya á sa mare, la cega (senyora Treves). En Bernat que está enamorat de la Gioconda, l' hi fá l' aleta; pero ella ni ménos se l' escucha. Aquí cantan un terceto bastant endressadet. Al anarse 'n la noya, en Bernat s' hi acostava; pero ab un rebufó se 'l tréu del davant.

Entra 'l poble ab gran cridoria, los xicots portan las baduqueras ab que han anat á la sortija, y quatre galifardés duhen en triunfo al que ha guanyat lo premi del pollastre.

Un tal Zuane, que ha perdut, está tot pansit en un recó; en Bernat se l' hi acostava y l' hi diu:—¿Cóm volias guanyar si portavas la baduquera embuixada! Aquesta dona es bruixa y ella 'n té la culpa. Llavors tots plegats volen matar á la cega y hi ha un gran rebombori, fins que un que vá disfressat de mariner ab un trage de *caparitzo* molt maco, y que l' hi dihen l' Ensa, vol salvar á aquella infelís, arma un gran esbalot, y per la porta del palacio surt una pareja que al primer cop de vista semblan los gegants de casa la ciutat. La gegantesa vá á la moda; pero porta careta, y 'l gegant vá com cada any, sols que perque no 'l conegegim du barba rossa y vá sense corona.

'S véu que son gent d' upa, perque quan ells enrahonan tothom calla. S' informan del fracás, y ell qu' es un dels inquisidors, fá deixar anar á la cega que agrahida regala uns rosaris á la senyora.

L' inquisidor parla ab en Bernat, que á la güenta l' hi fá de espia. La Gioconda dona las gracias á l' Ensa y l' hi diu que l' estima, mentres aquest no deixa la vista de Laura que es la senyora del Inquisidor; la cega canta una romansa que vá ser molt aplaudida, aixins com los 14 compassos de corda que segueixen, y que 'l públich vá fer repetir.

Tots se 'n van, y quedan en Bernat y l' Ensa tot capficat.

En Bernat, lo crida y l' hi diu:—Tu ets lo príncep. L' Ensa 's véu descubert y ho nega; l' altre l' hi diu que sap que está enamorat de Laura y que aquesta l' ha conegut y vol fugir ab ell; l' Ensa s' hi avé y se 'n vá.

Llavors en Bernat crida al memorialista, y surt aquest vestit del tenor següent.

Francament me vá semblar més aviat un de aquells que fan los *Jueces francos*.

Inmediatament l' hi fá escriure una carta al Inquisidor, esplicantli que la seva senyora té molta deria per ferlo anar á *Banyolas* y que al vespre fugirá al barco de l' Ensa que ha vingut disfressat de mariner y té un bergantí amarrat á can Tunis.

Passan la *Gioconda* y la cega, y com que las donas

son tant batxilleras, s' entera de la denuncia y se 'n vá desesperada.

En Bernat tira la carta al corréu y toca 'l dos. Surten una comparsa de arlequins y condes, ballan ab las raspas del vehinat, que se 'n van cap al envelat guarnit expressament per celebrar la festa del carrer. Los últims compassos son del himno de Riego. Tocan á oració: s' ajenolla tothom y en acabat se senten los violins, los balladors fugen cap allí ab gran saragata. Cau lo teló y encare 's percibeix l' Antonet com las hi refila.

ACTE SEGON.

A ca 'n Tunis.

La escena es fosca com una gola de llop. Hi ha un barco gros que ocupa casi todas las taulas. A primera vista recorda un *ex-voto* que s' admira en la Bona Nova. A dalt del barco y per allí terra, hi ha una pila de mariners ab trompetas de crida 'ls Reys y uns fanalets. Més aviat semblan d' aquells que buscan cargols que no gent de marina.

En Bernat surt disfressat ab un colador de café al cap.

Ja tenim á l' Ensa á bordo: dona ordres, que al cap de vall consisteixen en issar un fanalet vermell.

Se queda sol y per matar l' estona canta un tros de la *Atala* aquell romanso tan antich del *Cantor de las Hermosas*.

Com que de la Porta de la Pau á n' allí hi ha un bon tros, Laura tarda d' alló més en arribar á bordo. Al cap d' un rato des cirinés la conduheixen en una especie de llanxa que té més trajos de sabatot que altra cosa.

Ab quatre *esgarrips* se diuen mil parauletes dolsas sense afinarlas gaire, de modo que 'l públich los vá renyar una mica, sobre tot á Laura, que encare no obra la boca per dir alló de *nel marinar Enzo conobi*, ja l' hi van enjagar la caballeria.

A qui havian de xiular tot de passada es al director de escena, pues, segons se despren de ells, quan diuen la *luna dicende*, es senyal que per algo ho deuen dir. Pero la lluna, feya 'l sonso. La devian tenir á la *guardarropilla* dintre d' algun cove.

L' Ensa se 'n vá, y llavors la Gioconda que estava amagada en lo barco, surt, y ab la Laura 's diuen las mil pestas. Ja se sap, las donas aviat 's trehuen los drapets al... ¡Ay ay! are que ningú la demanava, tinguin, are surt la lluna. ¡Pero quina lluna! Sembla una mitja pesseta falsa fregada ab polvos de mirall...

La Gioconda la repta perque l' hi volia pendre 'l

xicot y per venjarse l' hi diu que are se 'n vé cap al barco lo seu marit, l' Inquisidor. Laura s' esgarrifa y amenassada per la rival, demana á una mare-de-déu que hi ha allí en un raconet que la salvi y 's tréu los rosaris que l' hi havia donat la cega.

Quan la Gioconda véu los rosaris de sa mare, la perdona y la fá fugir en una barqueta. Solzament, que no habenthi aquest fòtil vá tenir de pujar al barco. Un altre impropietat que jo faria anar á cárrech del director de escena.

¡Cóm si 'l Liceo fos un teatro casulá!

En Bernat s' adona de que Laura fuig y ab l' Inquisidor l' empaytan, mentres surt l' Ensa que queda com un *idem* al trobarse ab l' altra minyona en lloch de la que hi havia deixat un rato avants.

Lo bombo del Escuder dona un parell de cops en lloch de las canonadas que han de indicar que son las galeras del Estat las que surten per agafarlos. L' Ensa desesperat puja á Bordo, y encen un foch de bengala de aquells de quarto, quedantse tranquil y sossegat, tot satisfet del resplandor vermell, com si estes persuadit de que aquell color l' hi anés bé á la cara.

Ab aixó ja ho saben: quan tingan algun mal-de-cap encenguin fochs de bengala.

ACTE TERCER.

Quadro primer. La bola.

Sala de rebre d' una casa que estan arregladets, encare que no tenen gayres mobles. Sembla que cambian de pis.

L' amo que es l' Inquisidor, está donantse als diables, per no haver pogut atrapar á la seva costella, en *fragant delictes*. Al cap de un rato de cantar, veient que 'l públich no 'n fá gaire cabal, crida á Laura per la porta de la dreta, y ella per contrariarlo (propí de donas) surt per la esquerra.

Ab quatre salamerias l' hi pregunta com se troba. Ella contesta que té una mica de mal-de-caixal.—Oh y que jo casualment he passat per ca 'n Roses y t' hi comprat aquesta essencia de clavell, que es cosa probada.

—¡Si qu' es particular que sigas tant salamero avuy!

—Fora fingiment senyora. Mirim bé, ¿faig cara jo de consentir en que vosté ab la seva conducta fassi que 'm nombrin fill adoptiu de Banyolas?

—¿Qué voléu dir?

—Que ahir si 's descuydeu una mica, vos trobo ab l' Ensa, de consegüent, aqui teniu aquesta empolleta, plena d' *estrignina*, com are no donan bolas als gossos, es un producte que s' ha abaratit molt. Prenéula y dintre aquest quarto hi fet colocar un caire de *quita y pon* perque moriu ab tota comoditat.

—¡Reyna Santissima!

—No hi ha Reyna Santissima, que valgui. Jo de aquí un rato tornaré y vos vull trobar freda com si fosseu de *pedra malva* y de *cos present*.

Y se 'n vá tot xano xano, mentres Gioconda surt per un altra porta y cambia lo contingut de la empolla per un altre *licxis* que la farà semblar morta sense estar no més que ensopada.

Al cap d' un instant, torna l' Inquisidor y veient la empolleta vuida, fá la mitja rialla, guayta al quarto y se 'n vá.

Quatre minyons de las conductoras acaban de endurse 'n lo fató. La escena queda vuida y ab un xiulet se 'n puja cap al telar.

QUADRO SEGON.

Sala del casino de Badalona.

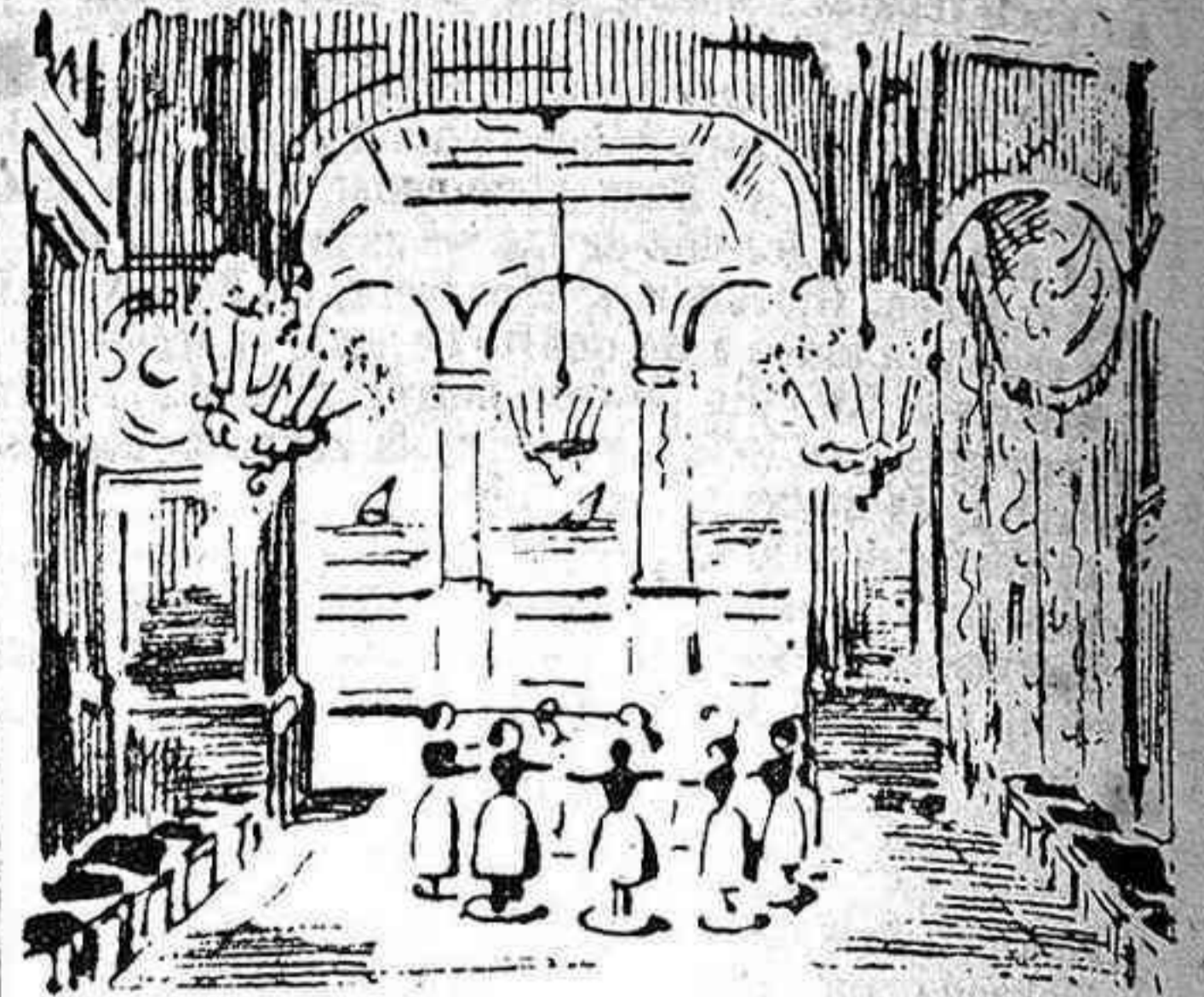
Ja ho vehuen, una sala de ball d' un cassino de segon ordre, las aranyas que *adornan* la escena poden dar gracias á la *Gioconda*, pues, á no ser per aquesta obra, no sortian may més del pilot de escombrarias abont eran desde qui sap quans anys.

Al fondo uns quants guerreros de 2 rals per funció, fan la guardia d' *honori*.

Se tracta d' un ball de *piñata*. Com som á la quaresma la gent vol divertir-se. Al cap d' un rato van sortint las collas de las *aliadas*.

L' amo de casa fa 'l discursset de reglament y 'ls con-

vidats sense desafinar gaire contestan per fórmula.

Ay ay, ¿no senten? Lo *copólogo Sr. Blanch* se prepara per tocar una pessa de *su escogido repertorio*. Efectivamente, ab la música de copetas de cristall, surten sis minyonas vestidas de color de rosa que ballan una sardaneta molt conforme. Després sis més vestidas de groch, després d' aquestas la primera bailarina y últimament, altrás dotze xicotas completan las vintiquatre horas del dia. Aixó es, *aurora, mitj dia, crepuscul y nit*. Totas van ab una hora al cap. Déu vulguer dir totas tenen una hora tonta.

La copa dona dotze cops y forman un rellotje ab las corresponents minuterats.

Las primeras bailarinas Sras. Pagliani y Nardini ballan un bonich pas á dos.

Después la Pagliani s' espolsa la cama y las empen ab gran salero fent algunas variacions y terminant ab una difícil *roda d' stes* com diuen los inteligents, que vá fer admirablement com no s' havia vist aquí á Barcelona desde que la vá ballar en lo mateix teatro la célebre Cerali en lo ball titulat *La Vilanella*.

Després del *andante*, vá venir lo final per tot lo cos de ball, que al acabar vá mereixer una entusiasta ovació, y no ván parar los aplausos, fins que 'l públich vá veurer en escena al compositor Sr. Moragas, presentat per las dos primeras bailarinas.

Aixis vá acabar aquella gresca.

Lo ballar en quaresma es un pecat, y naturalment porta malas consegüencias. En acabant aquest ball s' arma tal rebombori, que ningú s' entén.

En Bernat compareix ab la cega, y 's disputan; ell la acusa de haverla trobada amagada al rebost.

La cega l' hi contesta que desde que *Mossen Será* es al altre barri ella exerceix en son lloch, cantant las absoltas en las casas ahont hi ha algun mort.

Tots preguntan:—¿Qui es lo mort?

En Bernat los diu que es Laura.

Gran esgarrifament. Alvisé pregunta:—¿A qué venen tants escrafallis?

Aquí ningú té dret sobres la morta. Fos mort, ho comprench: potser algú 'l voldria aixecar.

L' Ensa diu:—Yo hi tinc dret.

ALVISE.—¿Y tú qui ets?

ENSA.—Soch l' Ensa.

TOTS.—*Puput*....

L' Inquisidor sorprés, encarrega al Bernat que arregli 'ls comptes á n' aquell desvergonyat.

Comensa 'l gran concertant, que ja 'ls dich jo que semblan las absoltas d' un funeral dels millors.

La Gioconda, s' acosta á n' en Bernat y l' hi diu:—Si 'm salvas lo *pellejo* del Ensa, demana *noy*...

Los coristas cridan, segons la véu que tenen, y lo que cobran, la Gioconda, la Cega, Alvisé, l'Ensa y 'n Bernat, tots s' exclaman segons lo que 'ls sembla. Ja ho tinch reparat: en aixó dels concertants tothom hi diu la seva.

L'Inquisidor aixeca una cortina y apareix Laura ajeguda sobre un catre y quatre galifardeus que l'hi aguantan lo llum. L'Ensa al adonarse'n tréu un punyal y n' anava a fer una de las sévas si no l' agafan y se l' enduhen. Gioconda s' esparvera, en Bernat agafa a la cega y la tanca a un quarto de mals endressos.

Mentres lo coro diu ¡horror-horror! com si diguéssim ora pronobis, cau lo teló y l'orquestra acaba aquest concert d' un modo molt brillant.

Aplausos; surt lo mestre, 'ls artistas, y ¡miracle! La Cega sentint picament de mans ha recobrat la vista.

Recomaném-lo sistema als oculistas, Srs. Barraquer, Queralt, Carreras, Osio, etc.

ACTE QUART.

Los gasómetros.

Som pèls vols del Torin.

Gioconda com era mitj gitana, vivia allí aprop de la fàbrica del gas en lo camí del Cementiri. En lo primer terme 's veuhen los gasómetros; pèl fondo 'ls quartels de la Ciutadela, etc.

Morta Laura, aixis al menos s' ho creya tothom (pero nosaltres ja sabém que no més estava ensopida) lo natural era ó que la saluessin ó portarla al Cementiri: per aquest últim partit vá obter lo seu senyor.

Lo cas es que la Gioconda vá encarregar a uns xicots coneguts seus que s' estessin per allí la porta (de D. Carlos) y quan passés lo cadáver de Laura, l' agafessin y l' portessin cap allí.

Los minyons ho van fer al péu de la lletra y al alsarse 'l teló, la Gioconda 'ls dona las gracias, y hasta propina per haver portat a cap lo raptó. Pero ells se'n van sense voler pendre ni una punta d' agulla.

Un cop sola, allí haurian de veure a la Gioconda ab quin salero y promptitut cambía de modo de pensar.

Tant aviat vol matar de debó a Laura, com se vol suicidar ella, se desespera, fins diu disbarats y tot. Vamos, francament, ja es una situació desesperada.

Mentres s' está rumiant si la mata ó no la mata, se senten las véus d' uns peons caminers que treballan per allí a la vora.—Donchs que hi ha de nou, Mingo?

—Res, un dia menos que ahi.

La Gioconda s' esgarrafa y 's deixa anar de colzes sobre la taula.

Entra l'Ensa, vestit de dol ab un trage que ó molt m' equivocó ó l' ha afanat a un cotxero dels morts.

Tot pansit l' hi diu:—Ja sé que m' has tret del staro ab aixó gracias. Demana que vols de mi.

—Darte l' amor.

—Déixat de romansos. No falta sino que 'm vinguis ab caborias. Adèu.

—¿Ahont vas?

—Al matadero, tinch set de sanch y venjansa.

—¿Tú vols morir per aquesta dona?

—Primer vull anar frente 'l seu ninxo a béure 'n un patricó.

—Vès vès al ninxo, ja fan bè de dirte Ensa. La Laura jo l' hi robada.

—¿Qué 'm dius?

—Lo que sents.

—Con qué esas tenemos. ¿Per qué l' has robada?

Are me las pagarás totas.

—Pégam, pégam, ja sabs que'm agrada.

—L'Ensa tot enfutismat l' hauria morta-sino 's sentís tot d' un plegat la véu de Laura que crida.—¡Ensa! y surt.

S'abrassan y llavors donan gracias a la Gioconda per haverlos salvat.

Las xinxas que treballan a ca'n Rocamora, passen cantant aquella cansó:

No ma matis
no ma matis...

Llavors la Gioconda 'ls diu:—Noys, anéuse'n que 's tart y no trobaréu cap tranvia.

A Laura ab lo temps qu' ha fet lo mort; se l' hi ha girat una cassussa que l' arbola, y ademès per celebrar

la diada, demana al Ensa que las convidi a sopar a ca'n Simon ó a la Fonda de Marina.

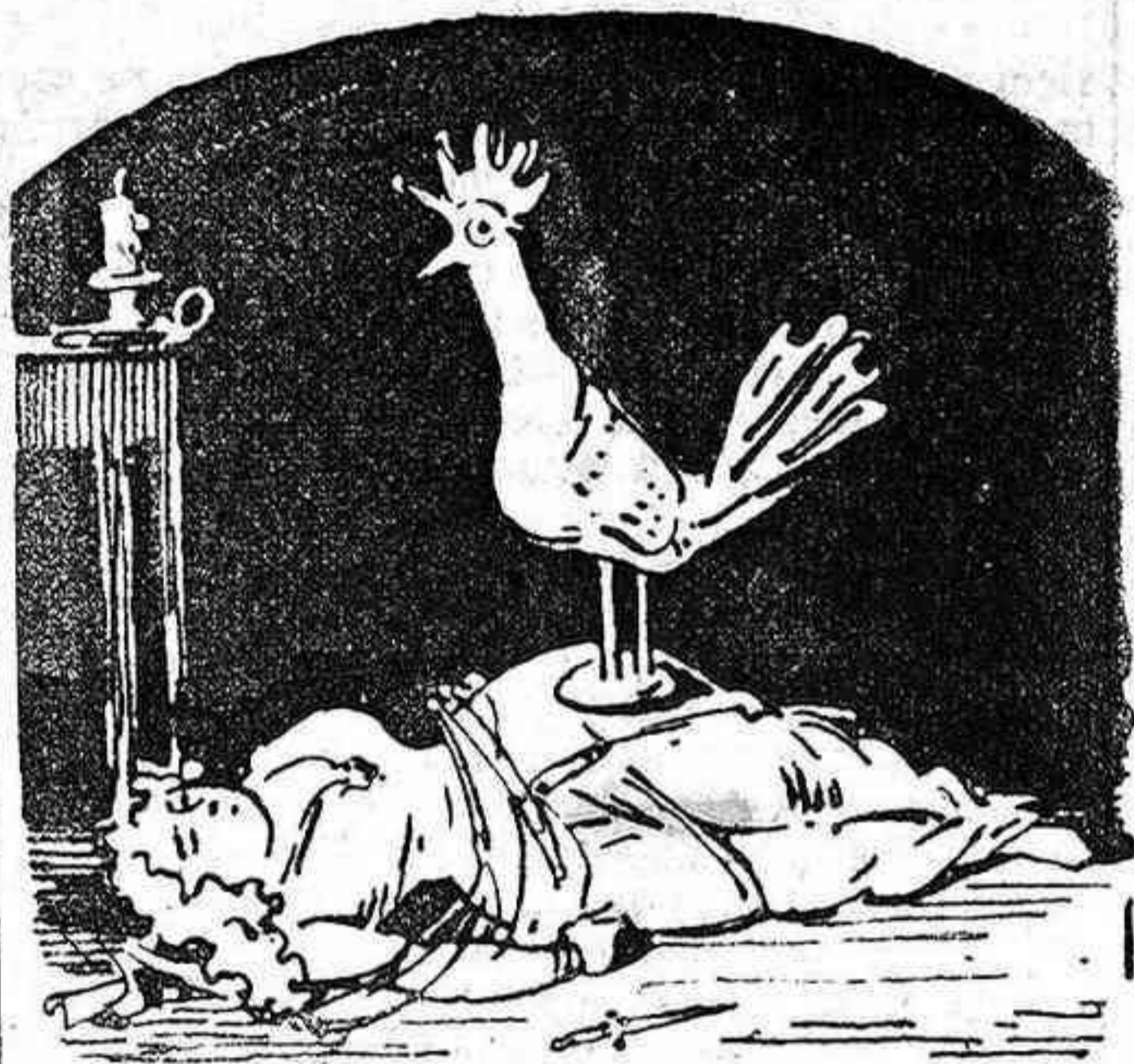
La Gioconda s' excusa, diu que ja havia posat lo bróquil al foch y que ja havia arrencat 'l bull, y si no se'l menjava aquell vespre l' endemà seria agre, y 'ls temps no están per llensar viandas.

Tot aixó es per dissimular qu' espera al Bernat, que ja 's recordarán que l' hi vá dir: *Salva al Ensa y de la meva persona fesne lo que vulguis.*

Fós que 'ls ho fès creurer fós que aquells minyons tinguessin ganas d' estar sols, lo cert es que després de oferirse mutuament la casa, 's despedeixen y la Gioconda queda sola.

¡Alló es desespero! Vol matarse; pero 's recorda que al Cementiri ja no tenen més local y prefereix esperar per si s' obra 'l nou un dia d' aquestos.

Se resol a fuji y ja era al llindar de la porta, quan se presenta en Bernat y de bonas a primeras l' hi enjega tal seguit de galls, que la Gioconda que tot cantant jugava ab una agulla de picar cau a terra morta.

N' hi ha qui diuen que's vá clavar la agulla al cor; pero jo més aviat crech que 's morí d' un enfit de galls de baritono.

LEYANDRO,

LO MARINO.

SONET.

Travessa 'l mar ab anhelant carrera,
portant progrés dintre la nau que guía
y esperansa en lo cor, y l' extasia
en la pensa una idea falaguera:
L' idea del descans, que ab fé sancera
l' alenta per emprendre nova via,
y en alas de sa ardent fantasia
pot ser trobi descans que ja n' espera.
¿Més en quin lloch? tal volta allí en la aymada
patria que anyora, sens afanys ni guerra
prop de esposa senzilla, enamorada?
O tal volta, com infima desferra
sota las ayguas de la mar salada
¡la tomba més inmensa de la terra!

ANTONI S. PRAT.

ESQUELLOTS.

La extensió que doném a la ressenya de la nova ópera *La Gioconda*, es causa de que no 'ns ocupém dels demés teatros.

Per altra part, no hi ha res de nou, digne de senyalar-se.

Lo *Principal* continúa tancat y 'l *Circo* també. Segons sembla aquest últim teatre vá tancar las portas per qüestió de un embarch.

Fins aquí no vá fer més que lo que feyan temps endarrerera las botigas de Barcelona, quan s' acostava algun embargador.

Lo *Bergantin adelante* ha mudat de casa. Jo 'm creya que sent *berganti* y sent *adelante* hauria fet rumbo del *Principal* cap al mar; pero no: ha tirat Rambla amunt, fondejant al *Circo ecuestre*.

—Diguin que ab un' altra bordada com aquesta, deya un patró, es capás d' anarse'n a encallar al Tibi-Dabo.

La empresa que tē sort de debó es la del *Bon Retiro*. Casi arribo a creure que es veritat allò de la *Mascota* que fá tenir fortuna a qui s' hi arrima.

Pero, no del tot. En Ripoll, precisament lo nuvi de la *Mascota*, l' altre dia, al acte de anar a comensar la funció, vá rebre un telégrama anunciantli la mort de la seva mare.

La funció no 's podia suspendre, ni podia sustituirse la part del desgraciat artista. ¡Imaginan quina situació més trista? ¡Haver de sortir a cantar, a ballar, a dir xistes, a divertir al públich, tenint lo cor destrossat per la pena...!

¡Ay!... La vida es una comedia bufa y lúgubre al mateix temps.

Balaguer ha sigut nombrat académich de la llengua, tribut que la Academia espanyola ha volgut pagar a un dels més dignes representants del renaixement de la literatura catalana.

Lo discurs del *Trovador de Montserrat* ha versat sobre las literaturas provincials y sobre l' influencia del provensal y del catalá antich en la formació del idioma castellá.

Bó es y digne de agraument que allá a Madrid tractin ab consideració a la nostra literatura.

Castelar ha respost al nou académich, ab un discurs com tots los seus admirable, reivindicant lo dret que té Catalunya a possehir literatura propia, fent notar los grans monuments literaris de la terra catalana, y assentint a la teoria de que tant més rica y forta es una nació, quant més variadas sigan sas manifestacions literarias.

No podia la literatura catalana rebre un honor més gran que 'l que l' hi ha dispensat lo gran orador, enal·luntant sos recorts y dignificant sas aspiracions.

Lo discurs de Castelar es lo millor premi que fins ara ha obtingut la literatura catalana.

Algun periódich de Madrid se queixa de certs periódichs, que ván a trobar a determinadas personas, demanantlos diners, baix amenassa de desacreditarlos.

En todas partes cuccen habas, com diuen los castellans.

Aquí, segons se diu, succeheix lo mateix. De modo que si allá hi ha filoxera, aquí també 'n tenim. Sols que hi ha motius per creure que la filoxera d' aquí nos la van enviar desde Madrid.

Per ordre de l' arcaldia s' han publicat algunas reglas contra la verola.

L' Ajuntament, deya un editor, demostra ser bèn poch amich de l' ilustració. —Ay, ay, ¿per qué? —Perque vol suprimir los grabats.

En Pancha-Ampla s' ha fet retratar y vén los retratos al objecte de fer un dot a la seva xicota.

Vels'hi aquí un minyo que vá esguerrar la carrera. Havia de tirar per comerçiant.

Recomendació que fá un capellá a la seva major-dona, un divendres de Quaresma, en lo moment de anarse'n ell a dir missa y ella a la Boqueria.

—Mira, Pauleta, avuy porta filet. —¡File!... ¿Qué no sab que avuy som divendres de quaresma?... —¿Y qué?... Digas que 't treguin tot 'l greix y aixis ab filet y tot manjarém de magre.

En l' iglesia de Bellém, cada diumenje a la tarde hi ha sermó.

Pero sermó pèls homes no més; a las donas los está prohibida rigurosament l' entrada. Misteris de la religió!

Una moral pèls homes y un' altra moral per las donas... y ¡quí sab! Potser encara n' hi ha un' altra pèls capellans!...

Lo cert es que a las donas que 's troban casualment a l' iglesia, poch moments avants de comensar la prédica, hi vá un sagristá y las tréu a fora.

—¿Per qué? preguntava la senyora Pona. —Jo crech, deya la senyora Laya, que si ho fan, es porque 'l predicador veyentnos no perdi 'l fil del sermó.

—Ay, ay... no som pás tant guapas las que aném a missa.

Un anunci que llegeixo en un periódich: «Se ha perdido un perro con una mancha de color de canela desde la Plaza de Cataluña a la Rambla de Santa Madrona.»

¿Quants kilómetros tenia, donchs, un gos ab una taca tant grossa? —Fulana es molt guapassa. Bona pell... Llástima que linga una boca tant comuna. —¿Cóm una? diu: si per cas, com dugas.

QÜENTOS.

En un entressuelo que jo sè, s'hi donan reunions senmanals, ahont s'hi llegeixen versos y s'hi toca música, y s'hi canta.

—Ay, ay, deya un concurrent, observo, que en aquests concerts may canta cap tenor.

—No, responia l'amo de la casa, en un entressuelo tant baix de tetxo, no més hi poden cantar baixos.

A un gitano que n' havia fet una de molt crespa, l' escribà l' hi llegia la sentència, en la qual hi havia un párrafo que deya:

—«La Sala ha tingut a bé condemnarlo a mort...»

Lo reo exclamà:

—Amigo, si això ha manat la sala tenintha a bé, volen ferme 'l favor de dirme qu' es lo que hauria fet la sala per poch que ho haguès tingut a mal?

Un ricatxo se 'n vá a París.

—Quant temps pensas estarhi? l' pregunta un amic.

Y ell respon ab certa nyonya:

—No sè: penso passarhi uns vint ó trenta mil franchs.

En un cert teatro s' estrena una comedia molt bunyol.

Un que no ha pogut anarhi pregunta a un espectador:

—¿Qué diuhen? ¿Que fá riure tant?

L' espectador:

—Jo ho crech!... Sobre tot en los intermedis.

Un borratxo citat davant del jutje municipal, acusat de una grave falta comesa a las onze del demati:

—¿Te alguna cosa que alegar en sa defensa? l' hi pregunta 'l jutje.

—Ja ho crech, respon lo borratxo. Quan vaig cometre la falta de que se m' acusa, no sabia lo que 'm feya.

—A las onze del demati, ja estavau borratxo.

—Al revés, Sr. jutje: estava en dejú.

Un senyor entra en una barberia y 'l barber al afeitarlo l' hi fá veure la padrina.

—Pero home, diu lo parroquiá: aquesta navaja no talla.

—No ha de tallar! respon lo barber.

—Dich que no talla, vaja.

—¿Qué no talla? ¡Miri si talla!

Y al dir això se l' hi emporta un tros de orella.

Una senyora 's plany ab una amiga de que una nena que t'è siga tant lletja.

L' amiga es un mónstruo: una dona que si Eva haguès sigut com ella, Adam se 'n hauria tornat entre la pols per no tornarla a veure.

Donchs bè, l' amiga aquesta, per consolar a la mare l' hi diu:

—No 'n fassas cas: ab l' edat se cambia molt: de petita, jo també ho era de lletja.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

Qu' es negoció veurás tú,
deixa la música en pos
y nota musical es

Si fins d' aquesta manera
lo tot no sabs acertar,
ves a la cuina a buscar
prima-segona-tercera.

PEPET SIMPÀTICH.

II.

Animal es ma primera,
nota musical la dos,
la tersa com la segona
y Quatre-dos gran actor,
a qui quan ell fá comedia
voldria imitar en Tot.

LISARDO COMOHIELA.

MUDANSA.

Per la mar se sol trobá
mon total escrit ab a;
al Montseny hi sol habé
molta tot escrit ab e;
tot aucell sol construhí
mon total posat ab i;
y es un fruit qu' es bastant bó
mon total escrit ab o.

APIT Y BROQUIL.

ROMBO.

•••
•••••
•••

Sustituir los pichs ab lletres que llegidas vertical y horizontalment digan: 1.ª ratlla una consonant; 2.ª una part de la persona; 3.ª un peix; 4.ª nom d' home y 5.ª una consonant.

F. D. S.

SINONIMIA.

Jo t'inch dugas tots al hort
que me las vá dú en Total
quan aná a Tot a la fra
pochs dias ans de Nadal.

NOY PERET DE LA BISBAL.

CONVERSA.

—Ja sè que 't casas Amat.
—Ah Roch... me caso! pero no a gust meu.
—¿Qué no es guapa la noya?
—Ja la coneixes. Es la Pepa de...
—¿Ahont?
—Entre tots dos ho havém dit.

TRANQUIL ESPARVER.

TERS NUMÉRICH.

•••
•••
•••

Omplir los pichs ab números que sumats horizontal, vertical y diagonalment dongan 15 per resultat.

DOS DE LLOTJE.

GEROGLÍFICH.

aboca
TAN
cada noy
S I R
'N
cap
L L A A A A

TRAFALGAR.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

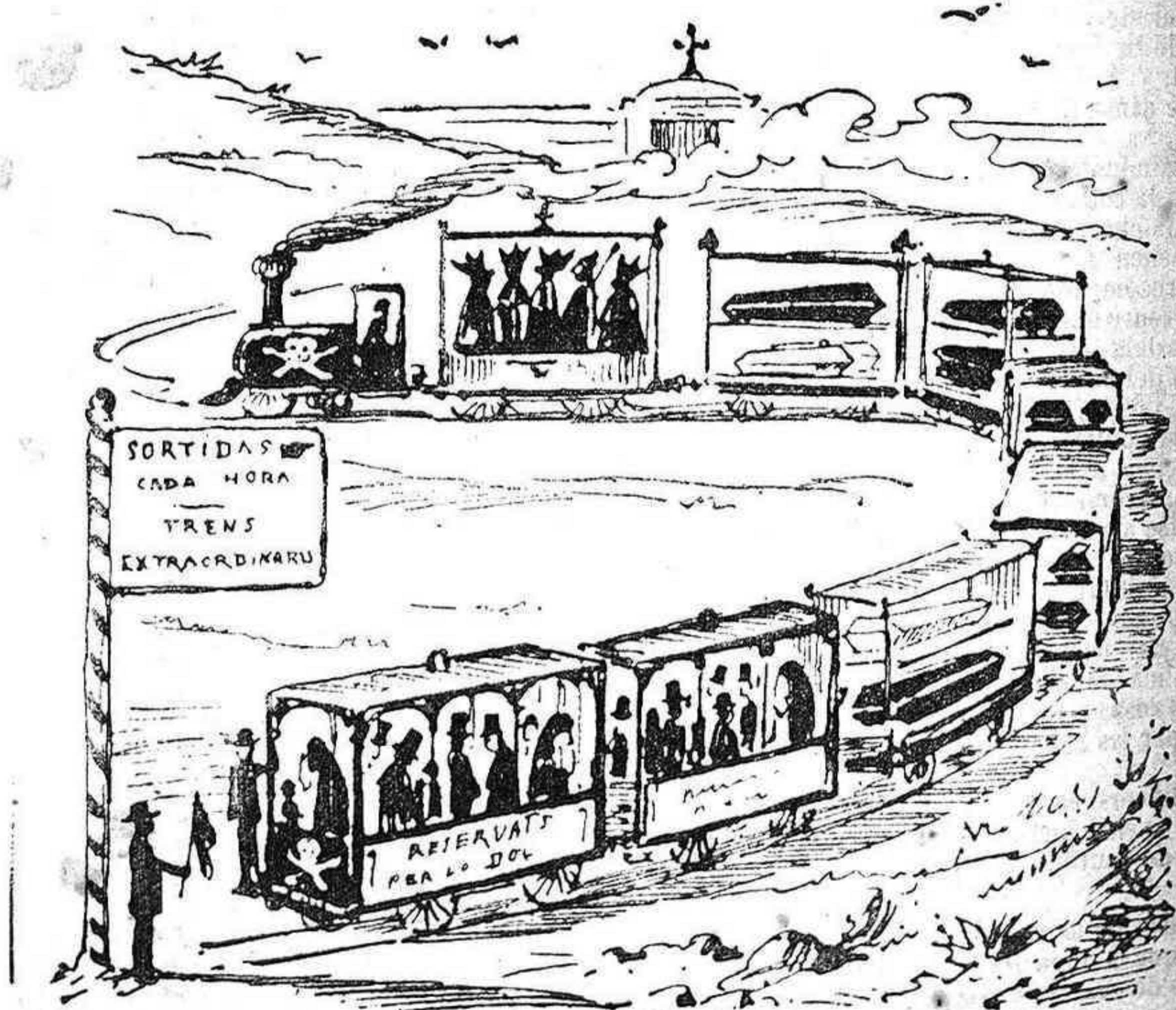
- XARADA 1.ª—Fi-lo-me-na.
- Id. 2.ª—Se-bas-tiá.
- MUDANSA.—Cap-Cep-Cop-Cup.
- LOGOGRIFO-NUMÉRICH.—Triunfo.
- CONVERSA.—Tos-sa.
- QUADRAT NUMÉRICH.—

9	0	4	3	2
3	2	9	0	4
0	4	3	2	9
2	9	0	4	3
4	3	2	9	0
- TRENCA-CLOSCAS.—Carnestolltas.
- GEROGLÍFICH.—Dotze dotzenas fan una grossa.

NOVEDATS DEL CEMENTIRI NOU.

Aquest es lo figurin que per l' uniforme del porter proposa
L' ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Lo vapor aplicat als enterros.—Trens de recreo pels qu' heredan; trens de tristesa pels que ploran.